
HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

ZSIGMOND CSABA

Egy emberrablási ügy nyomozásának tanulságai

Az alábbiakban egy 2004-ben elkövetett emberrablási ügy nyomozását elemzem. Kitérek arra, hogy milyen szertágazó és szakszerű nyomozást folytattak a Budapesti Rendőr-főkapitányság Szervezett Bűnözés Elleni Osztály nyomozói az elkövetők kilétének megállapítására, bűnösségük bizonyítására, miközben kitérek arra is, hogy milyen szakmai hibákat követtek el, ami oda vezetett, hogy nem a valódi tetteseket gyanúsították a bűntett elkövetésével. Az ügy bizonyítását jelentősen megnehezítette, hogy csak közvetett bizonyítékok álltak a nyomozó hatóság rendelkezésére. Ennek ellenére a nyomozást sikerült vádemelési javaslattal lezárni. Az ügyészség vádat emelt valamennyi gyanúsított ellen, de egyikük esetében megszüntették a büntetőeljárását, mivel megalapozatlanul gyanúsították az elkövetéssel. Az ügy jogerős lezárása hosszú ideig váratott magára, végül 2013 júniusában – egy vádlott kivételével – jogerősen elítélték valamennyi elkövetőt.

A bűnügy tényállása: Az ügy sértettje, V., a szerencsejáték-iparban ismert és sikeres vállalkozó volt, több fővárosi kaszinót üzemeltett és számos szerencsejátékkal foglalkozó céget vezetett.

V. a családjával – állapotos feleségével, 16 hónapos gyermekével – egy 2004. szeptemberi este kétszintes budai villájában tartózkodott. V. és felesége a ház emeleti hálószobájában beszélgetett, míg gyermekük a mellettük lévő hálószobában aludt. 23 óra után néhány perccel a földszintről csörömpölést hallottak. V. pizsamában leszaladt megnézni, mi történt, és lefelé ment, a lépcsőfordulóban szembetalálta magát két fekete ruhás, csuklyát viselő személlyel, akik fegyvert tartottak a kezükben. Ekkor egyikük a pisztolyt tartó kezével arcon ütötte V.-t, ő ennek következtében a földre esett. Ezután az elkövető, V. hátra térdelve, egy gyorsbilinccsel megkötözte a sértettet.

A másik elkövető az emeleti hálószobába rohant, ahol V. felesége tartózkodott. Az asszonyt a földre fektette, majd egy szíjbilinccsel szintén megkötözte. A V.-t megütő és sakkban tartó elkövető azt kérdezte V.-tól: „Hol a pénz? Elloptál 110 milliót, hol van? Holnap készültél valamire, kell itthon lennie 10 millió forintnak.” V. közölte, hogy mindössze kétszázezer forint van a táskájában. Erre az ismeretlen tettes leszaladt a földszintre, és kiszórta V. táskájának tartalmát, majd a földről összeszedte a kétszázezer forintot.

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Eközben V. a lazán ráhelyezett bilincsből kihúzta a kezét, és félig felegyenesedett. Ezt észrevette a pénzt összeszedő férfi, és rákiáltott, hogy ne mozduljon. Közölte V.-vel, hogy a megtalált pénz kevés, kell még lennie valamenynyinek. V. elmondta, hogy hatszázezer forint van az alagsori kazánházban lévő trezorban.

Eközben a másik elkövető V. feleségét őrizte a ház emeleti hálószobájában. Az asszony a földön feküdt, hátrabilincselte kézzel. Kérte, hogy vegye le róla a bilincset, mivel az bevágott a kezébe, illetve legyen tekintettel arra, hogy várandós. Az elkövető ennek a kérésnek eleget tett, majd azt is megengedte, hogy magához vegye az időközben felsíró 16 hónapos gyermekét.

A V.-t sakkban tartó férfi ezalatt kivetette V.-vel a páncélszekrényben lévő hatszázezer forintot, de ezt is kevesellte, és megfenyegette, ha nem kapnak még pénzt, lelövik V.-t és a családját, mivel nekik már mindegy, hogy tíz vagy húsz évet kapnak. Ezután megkérdezte V.-től, hogy a Porschéja otthon van-e. V. közölte, hogy igen, és vigye nyugodtan, a csuklyás férfi azonban inkább készpénzt követelt. A páncélszekrényben volt még egy Rado férfikaróra és egy Sony fényképezőgép, ezeket az elkövető eltette. V. kijelentette, hogy nincsen több készpénze otthon, de felajánlotta, hogy a belvárosi kaszinójából el tudna hozni kétfélmillió forintot. Az elkövető ezt kevesellte, azt mondta, hogy nekik legalább ötmillió forint kell, de ahol van ötmillió, ott van nyolcmillió is. Ezután V.-t felkísérte a hálószobába, ahol a másik elkövető a feleségét őrizte. Ekkor a két csuklyás férfi arról tanakodott a sértettek előtt, hogyan hozassák el a kaszinóból a nyolcmillió forintot. Végül arra jutottak, hogy V. menjen el egyedül a kaszinóba, hozza el a pénzt. Mivel V.-nek két gépkocsija volt a garázsban, azt találták ki, hogy V. menjen el a Porschéval a kaszinóba a pénzért, addig ők a feleségét és a gyermekét V. másik kocsijával, egy Audaival elviszik egy közeli helyre, és csak akkor engedik szabadon őket, amikor V. a pénzt nekik átadta. V. figyelmét felhívták arra, ha bármilyen módon megpróbálja a rendőrséget értesíteni, vagy bárkinek elmondja, mi történt, nem látja élve a családját. Megállapodtak abban, hogy V. a saját mobiltelefonját átadja az elkövetőknek, akik a Porschében lévő autótelefonon tartják vele a kapcsolatot.

A megbeszéltek szerint a sértett elindult a kaszinójába a pénzért, a két elkövető pedig a feleségével és gyermekével egy közeli erdőbe hajtott, és a gépkocsiban várakoztak. A várakozás alatt mindkét elkövető lehúzta a csuklyát a fejéről, arra azonban kiemelten vigyáztak, hogy az asszony az arcukat ne lássa meg. Ezt egyrészt segítette a sötétség, illetve hogy a nő a hátsó ülésen ült a gyermekével, így nem láthatta az elől ülők arcát.

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Az emberrablók beszélgettek V. feleségével. Elmondták, hogy a férjét tisztelik, mert nagy embereket lopott meg, viszont a sikkasztásával kiváltotta az üzletársai haragját, és ezért három csapás éri őt, az ő támadásuk az első. A következőkben a férjének le kell mondania a cég ügyvezetéséről, pereket indítanak ellene, ezeket mind elveszíti, és a szerencsejáték-iparban ellehetetlenül.

Eközben V. megérkezett a kaszinóba. Zs. K. teremfelügyelővel a páncélszekrényből nyolcmillió forint készpénzt vetetett ki, majd távozott. A tettesek a kaszinóba menet felhívták, és felszólították, hogy a pénz felvétele után jelentkezzen. V. teljesítette a kérésüket, ekkor az emberrablók egy parkolót határoztak meg egy elhagyott erdős területen, ahol pénzt ki kell majd dobnia. Az elkövetők közölték, ha ezt megtette, mehet haza, mire hazaér, a családja már várja. A megbeszéltek szerint V. a megjelölt parkolóhoz hajtott, akkor azonban arra utasították, hogy forduljon meg az autójával, és menjen egy néhány száz méterrel távolabb található parkolóhoz, és ott dobja ki a pénzt az ablakon. V. az utasításnak megfelelően járt el, és a nyolcmillió forintot tartalmazó borítékot a megjelölt helyen hajította ki az autóból. Eközben folyamatosan kapcsolatban volt az elkövetőkkel. Hallotta a telefonban, hogy a pénz kidobása után valaki fut, az aljnövényzet susogása, ágak recsenése hallatszott, majd beleszólt az elkövető, hogy megvan a boríték. Ekkor közölték vele, hogy egy közeli parkolóban megtalálja a családját.

V. az elkövetők által jelzett helyen valóban megtalálta a feleségét és a gyermekét, majd velük együtt a kerületi rendőrkapitányságra akart hajtani, hogy bejelentse az esetet. Folyamatosan hívta a rendőrkapitányságot, de nem tudta elérni az ügyeletet. Végül egy járőr kocsi állított le, és a járőröknek mondta el, mi történt.

A nyomozás beindul, elsődleges intézkedések

A járőröknek, majd a helyszínre érkező nyomozóknak V. és a felesége részletesen elmondta a történeteket, erről a meghallgatást végző járőrök, majd nyomozók külön-külön jelentést írtak. Mindkét jelentés egyezően írja le a sértettek által elmondottakat. Ezeknek a kihallgatásnak nem minősülő meghallgatásoknak jelentőségük van a nyomozás és a későbbi bizonyítás szempontjából, mivel az elkövetés után egy órán belül történtek, tehát friss élményekről van szó, ami a nyomozás szempontjából előnyös, egyszersmind hátrányos is lehet.

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Előnyös, mivel az észlelést rövid időn belül követő meghallgatáskor a tanú pontosabban fel tudja idézni a még friss élményeket, mint akár több óra, nap, vagy esetleg hét múlva. Hátrányos viszont abból a szempontból, hogy egy ilyen erőszakos jellegű cselekmény sértettjei az észlelés utáni órákban még izgatott, feldúlt, vagy sokkos állapotban lehetnek, ez torzíthatja az észlelésről adott beszámolójukat, elfelejthetnek fontos dolgokat, ily módon a nyomozás elsődleges adatai félrevezető, pontatlanok lehetnek. Ezért kiemelten fontos, hogy az elsődleges meghallgatást végző személyek a sértettek meghallgatását kellő empátiával végezzék, és a meghallgatás előtt a feldúlt sértetteket egy bevezető, elterelő beszélgetéssel próbálják megnyugtatni, majd amikor láthatóan nyugodtabbak, térjenek rá a konkrét esetre. Ebben a konkrét ügyben V. és felesége már a nyomozás kezdeti pillanataiban igen részletes személyleírást adtak az elkövetőkről. Az általános személyleírásnál ekkor még nem nyilatkoztak az egyik elkövető különös ismertető jeléről. Ennek a hiányosságnak a pontos oka nem ismert, csak feltételezhető, hogy a már kifejtett feldúlt lelkiállapot okozhatta.

A szóbeli meghallgatáskor a két sértett a következő részletes személyleírást adta (a két sértett által elmondottak fedték egymást): a V.-t megütő férfi 180 cm magas, 25–30 év körüli, erős testalkatú férfi volt. A csuklya alól kilátszott szőke bajusza. Ruházata terepszínű csuklya, amely a szem- és szájrésznél kivágott, a csuklya alsó része keskenyedő, háromszög formájú, a háromszög alsó részén fémpatent volt. Fekete színű pamut felsőrész, sötétkék farmernadrág, világos sportcipő.

A V. feleségét sakkban tartó férfi kb. 190 cm magas, 25–30 év körüli, erős testalkatú. Ruházata sötét színű csuklya, amely a szem- és szájrésznél kivágott, fekete pamutmelegítő, a melegítőnadrág oldalsó részén mindkét oldalon hosszanti irányban 0,5 cm-es bevarrás volt. Fekete sportcipőt viselt.

Figyelemre méltó tény, hogy mindkét sértettnek feltűnt, hogy az egyik elkövetőnek szőke bajusza volt, amely kilógott a csuklya alól.

A szóbeli meghallgatáson elmondták továbbá, hogy az elkövetők által közölték arra utaltak, hogy V. üzlettársa és egyben haragosa, Cs. V. állhat az ügy háttérében. A sértettek szerint az elkövetők igen jól informáltak voltak az üzleti ügyeiket illetően. V. elmondta, hogy az általa vezetett szerencsejátékkal foglalkozó cégben négy üzlettársa van, akikkel egy éve pereskedik. Ezek közül Cs. V.-vel igen elmérgesedett a viszonya, aki megpróbálta őt többször eltávolítani a cég vezetéséből. V. elmondása szerint Cs. V.-nek alvilági kapcsolatai is vannak, így szerinte ő állhat felbujtóként a háttérben.

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

V.-t és a feleségét először másnap 5.30-tól hallgatták ki jegyzőkönyvben tanúként a nyomozó hatóság irodáiban. Az ekkor felvett tanúvallomásokban a szóbeli meghallgatásokkal és egymással egyező módon írták le az elkövetőket, és a kilógó szöke bajuszon kívül más egyedi tulajdonságot nem jelöltek meg.

Az elkövetés helyszínén, a sértett házában tartott helyszíni szemlén a szemlebizottság megállapította, hogy az elkövetők feltehetően a drótkerítésen való átmászás után juthattak be a ház kertjébe. Sem a bejárati kapun, sem másutt nem találtak egyéb behatolási helyet. A házba a teraszajtón jutottak be, ezt a teraszon talált napernyőruddal törték be. A szemlén eredetben rögzítettek a ház kertjéből talajmintát, a teraszajtó üvegéből törmeléket, a sértettek megkötözéséhez használt szíjbilincseket, és egy fekete színű ragasztószalagot, amelyet az elkövetők hagyhattak a helyszínén. Szagnyomot rögzítettek a napernyőrúdról, a ragasztószalagról, illetve a ház nappalijának padlójáról két lábbelinyomot is rögzítettek.

A sértett Audiját, amelyben az elkövetők fogva tartották V. feleségét és gyermekét, a benne található GPS segítségével fél órán belül sikerült megtalálni – a pénzátadás helyszínének közelében. A gépkocsi nyitott ajtókkal, üresen állt egy parkolóban. A szemlén a gépkocsi jobb és bal első üléseiről, ahol az elkövetők ültek, szagnyomot, illetve a gépkocsi jobb első ajtajának kilincséről ujjnyomtörödéket és szövetnyomot rögzítettek. A járművet a szemle után elszállították egy rendőrségi telephelyre, ahol folytatták a szemlét. Ennek folyamán a gépkocsi kormányáról és a sebességváltójáról vettek még DNS-mintát, a két első ülés előtti lábszönyeget eredetben rögzítették, illetve mikro-nyommaradványokat rögzítettek a gépkocsiülésekről és háttámlákról.

A sértett háza környékén, a pénzátadás helyénél és a gépkocsi megtalálási helye környékén adatgyűjtést és tanúkutatást folytattak, de nem sikerült felkutatni érdemi adatot, vagy olyan tanút, akinek releváns információja lenne.

A sértettek további tanúkihallgatása, illetve üzlettársak vallomásai, poligráfos vizsgálatok

Az elkövetés után két nappal V.-t folytatólagos tanúkihallgatásán nyilatkoztatták a bűncselekmény során elvitt tárgyokról. Vallomása szerint egy Sony fényképezőgépet, egy Rado típusú férfikarórát, illetve a mobiltelefonját vették el, amelyen az emberrablókkal a kapcsolatot tartotta. Kiemelendő, hogy a Rado férfikaróráról V. azt mondta, hogy Magyarországon csak egy helyen

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

lehet vásárolni és javítani, a Váci utcai Swiss óraszalomban. A sértett szerint egy sima órás még egy elemet sem cserél egy ilyen márkájú karórában, azt csak ebben a szaküzletben végzik. A nyomozás folyamán elmulasztották megkeresni a megjelölt üzletet, pedig az eltulajdonított tárgy és az ügy szempontjából fontos lett volna.

V. feleségét folytatólagosan a büntett után három nappal hallgatták ki. Ekor említette először, hogy az őt fogva tartó egyik elkövetőnek a fogai szabálytalanok voltak: az egyes metszőfog a kettes metszőfogra volt ránöve. Feltételezhető, hogy az asszonyt sokkolta a bűncselekmény, ezért csak az elkövetés után három nappal jutott eszébe az egyedi fogsor. A kihallgatáskor nem kérdeztek rá, hogy pontosan mikor és milyen körülmények között volt lehetősége megfigyelni ennek az elkövetőnek fogazatát, pedig ez a későbbi azonosítás, felismertetés szempontjából fontos lett volna. Csak hosszabb idő után, 2005 decemberében hallgatták ki részletesen az elkövető fogazatát érintő észleléseiről, illetve annak körülményeiről. 2007 februárjában a grafikus által készített rajz segítségével, illetve fogorvos által készített fogsorminta elkészítésével sikerült pontosan tisztázni, miként nézhetett ki az elkövető fogsora.

V.-tól mint másik tanútól a felesége második vallomása után sem, sőt az egész nyomozás idején nem kérdezték meg, hogy felfedezett-e valamelyik elkövetőnél egyedi fogsort, pedig a sértetti tanúvallomások összehangolása érdekében célszerű lett volna. Feltételezhető, hogy V. nem vette észre az egyedi fogsort, tekintettel arra, hogy ez a tettes inkább a feleségével foglalkozott, illetve a felesége láthatta hosszabb ideig mindkettőjüket, neki több ideje volt megfigyelni az elkövetőket.

A nyomozás kezdeti adatai, a sértettek vallomásai arra engedtek következtetni, hogy az elkövetők megrendelésre hajtották végre a tettüket, a cél V. megfélemlítése volt, és a felbujtókat V. üzlettársai, üzleti ellenfelei között kell keresni.

Tanúként kihallgatták V. négy üzlettársát, köztük Cs. V.-t is, akiről a sértettek azt vallották, hogy akár a büntett felbujtója is lehetett. Volt indítéka, hogy V.-re ráijesszen, hiszen az ellensége volt, el akarta őt távolítani az üzleti életből, és a sértettek szerint alvilági kapcsolatai voltak. Vallomásában Cs. V. tagadta, hogy bármi köze lenne a V. sérelmére elkövetett emberrabláshoz. A sértettek ez irányú gyanúját semmilyen bizonyíték nem támasztotta alá.

Az üzlettársak vallomása sem hozta közelebb a nyomozókat az elkövetők személyéhez, az azonban kiderült, hogy az egyik üzlettárs viszonya valóban nem felhőtlen V.-vel, Cs. V. esetében pedig kifejezetten ellenséges. Ezt a val-

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

lomásában Cs. V. sem tagadta. Az elkövetés éjszakájára mind a négy üzlettársnak ellenőrizhető alibije volt.

Az elkövetés utáni negyedik-ötödik napon mind a négy üzlettárs részt vett egy poligráfós vizsgálaton. Ekkor a következő kérdéseket tették fel nekik.

Az első tesztben: Tudja-e biztosan, hogy ki rabolta ki V.-éket?; Került-e önhöz a V.-éktől elrabolt pénzből?; Megbízott-e ön valakit V. T. kirablásával?

A második tesztben arra irányultak a kérdések, hogy a vizsgált személy tud-e arról, hányan vettek részt az elkövetésben.

Az üzlettársak valamennyi kérdésre nemmel feleltek. A vizsgálat kimutatta, hogy az első és harmadik kérdésre nem adtak megtevesztő választ, míg a másodikonál nem dönthető el a válasz megtevesztő volta. A második tesztnél a kettő és a négy elkövetők számára vonatkozó kérdéseknél mértek az átlagnál valamivel erősebb hasonló reakciókat.

A nyomozás egy időre beragadt, mivel semmilyen konkrét információ és bizonyíték nem állt rendelkezésre az elkövetők – végrehajtók és felbujtók – személyére vonatkozóan.

Fordulat a nyomozásban: a lehetséges felbujtó felderítése

V. egyik tanúvallomásában, 2004. október 25-én tett említést egy másik konfliktusról, amely a szerencsejáték-iparban szintén érdekelt *D. Gy.* pécsi vállalkozóval alakult ki. *D. Gy.* adóhátralék miatt elveszítette nyerőgép-automaták üzemeltetésére szóló engedélyét, így több Pécs környéki kocsmából ki kellett vennie a cége által üzemeltetett nyerőgépeket. *D. Gy.* úgy tudta, hogy az említett kocsmákban a gépek üzemeltetését a V. érdekeltségi körébe tartozó cég vette át. A konfliktus miatt *D. Gy.* végül a Szerencsejáték-szövetséghez fordult. Itt sor került a két fél közötti megbeszélésre, de ekkor nem sikerült megegyezniük. V. hiába magyarázta *D. Gy.*-nek, hogy az ő cége nem érdekelt ebben az üzletben, *D. Gy.* nem hitt neki, és indulatosan megfenyegette V.-t, hogy lesznek következményei, ha nem vonul vissza.

Valójában V. cége egyetlen olyan kocsmában sem vette át a játékgépek üzemeltetési jogát, amelyben korábban *D. Gy.* érdekelt volt, így ebben tévedett. A tévedés alapja az volt, hogy az említett üzletember egyik korábbi, általa hűtlennek tartott alkalmazottja átment ahhoz a céghez dolgozni, amelyik átvette a *D. Gy.* gépeinek üzemeltetési jogát. Ez az alkalmazott olyan gépkecsival közlekedett, amely V. cégének tulajdonában állt, ebből vonta le *D. Gy.* azt a téves következtetést, hogy V. áll a tönkretétele háttérében. V. csupán jó-

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

ban volt az illető cég ügyvezetőjével, és használatra átadott nekik egy gépkocsit, amelyet pont a hűtlennek tartott alkalmazott kapott meg.

Vallomásában V. említést tett arról is, hogy egyik barátja, H. K. még 2004 nyarán figyelmeztette arra, hogy vigyázzon, mert D. Gy.-nek az a meggyőződése, hogy ő szorította ki a korábbi érdekeltségeiből, és ezért bosszúra készül ellene, „be fogják támadni”, embereket küldenek rá.

V. előbbi vallomása alapján ezen a vonalon is megkezdtek a nyomozást. Kihallgatták az összes olyan tanút, aki ismerte D. Gy.-t, illetve tudott valamit a köztük lévő konfliktusról. Ennek során fény derült arra, D. Gy. korábban más vállalkozókat is megfenyegetett, akik valamilyen formában veszélyt jelentettek az üzleteire. H. K.-t is részletesen kihallgatták: honnan tudott arról, hogy V.-t „be fogják támadni”, mire alapozta ezt, amikor V.-t figyelmeztette. H. K. részletes beszámolója szerint tudomása van arról, hogy D. Gy. a szerencsejáték-iparban érdekelt vállalkozóktól érdeklődött V. üzleti ügyei után, V. tudta nélkül. H. K. vallomása szerint D. Gy. többször megemlítette, hogy megleckézteti V.-t, ha nem vonul ki az érdekeltségi körébe tartozó kocsmákból.

D. Gy. cégének egyik korábbi vezetőjét, Sz. T.-t is kihallgatták, aki elmondta, hogy D. Gy.-nek a rögeszméjévé vált, hogy minden sikertelen üzleti ügy mögött valaki olyan áll, aki neki ártani akar. Sz. T. vallomása szerint D. Gy. rá is gyanakodott, és Veszprém körüli embereket keresett arra, hogy valaki félemlítse meg, amire végül nem került sor. Vallomásában Sz. T. azt is elmondta, hogy D. Gy. konfliktusos ügyeit egy Lord becenevű személy szokta elintézni, akinek van egy hat-hét fős társasága. Lord D. Gy. cégéhez van bejelentve, de érdemi munkát nem végez, leginkább testőri feladatokat lát el.

A nyomozás vezetése az előbbi információk alapján jutott arra, hogy D. Gy.-nek is lehetett indítéka a büntett elkövetésére, felbujtóként köze lehet a V. és családja sérelmére elkövetett emberrabláshoz, ezért a nyomozással párhuzamosan titkos adatszerzés keretében az illetékes ügyszégen keresztül a nyomozási bírónál kezdeményezték D. Gy. telefonjának lehallgatását. Ezzel egy időben – taktikusan – tanúként is beidézték és részletesen kihallgatták D. Gy.-t. A tanúvallomás valódi célja az volt, hogy D. a kihallgatás után a lehallgatott telefonján beszélni kezdjen az emberrablási ügyről. Vallomásában semmi érdemit nem mondott. Azt ismerte el csupán, hogy valóban volt konfliktusa V.-vel, amelyet a Szerencsejáték-szövetség közvetítésével próbáltak meg rendezni, sikertelenül.

A rögzített számtalan beszélgetés közül egy szolgálhat közvetett bizonyítékkal. A beszélgetésre D. Gy. és az egyik üzlettársa között került sor 2004. november 19-én, vagyis a büntett után két hónappal, és a tanúkénti kihallga-

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

tása után két nappal. D. Gy. éppen egyik – az ügyben nem releváns – konkurens üzletemberről mesélt egy ismerősének. Elmondta, hogy az illető miért zavarja köreit, majd hozzátette: „Nem baj, majd őt is jól megv.-zem...” Mondandójának az a valós jelentése, hogy az útjába került vállalkozóval is azt fogja tenni, amit V.-vel. A beszélgetés során V. vezetéknévének említése után D. Gy. rádöbbenhetett arra a kockázatra, hogy így elszólta magát, ezért hirtelen elhallgatott, majd pedig teljesen másik témáról kezdett el beszélni.

A nyomozás vezetői kezdeményezték az említett lehallgatáskor rögzített telefonbeszélgetés nyíltá tételét.

Így már elegendő bizonyíték állt rendelkezésre D. Gy. ellen a megalapozott gyanúhoz. Volt indítéka a büntett elkövetésére, illetve az idézett telefonbeszélgetés mint közvetett bizonyíték megalapozta, hogy emberrablás büntetével mint felbujtót gyanúsítsák. Megalapozták a gyanút ellene a tanúk által elmondott tények is, miszerint D. Gy. az üzleti konfliktusait megfélemlítéssel szokta megoldani, tehát az erőszakos módszerektől sem riad vissza.

A nyomozás vezetése mégsem akarta elfogni és gyanúsítottként felelősségre vonni, mivel a végrehajtókkal együtt tervezték az egész társaság lebuktatását. A végrehajtók felderítése és cselekményük bizonyítása még váratott magára.

A lehetséges végrehajtók felderítése, hiba a nyomozásban

A nyomozás vezetése ez után részletesen kezdte ellenőrizni D. Gy.-t és a környezetét, valamint a már említett Lord becenevű személyt is. Részletes híváslistákat kértek le, ennek nyomán megállapították, hogy Lord jó kapcsolatot ápol és a bűncselekmény előtti hetekben többször is beszélt a veszprémi illetőségű, büntetett előéletű Gy. L.-lel, becenevén Jimmyvel. Gy. L. nem volt ismeretlen a rendőrség előtt, leginkább erőszakos pénzbehajtásokkal foglalkozott, ezért zsarolás miatt többször is folytattak ellene eljárást. Lordot és Gy. L.-t ellenőrizték a nyilvántartásokban, és megállapították, hogy Gy. L. telefonját más ügyben a Nemzeti Nyomozó Iroda lehallgatta. A lehallgatásokat a szükséges engedélyek beszerzésével tanulmányozták, így találtak rá egy 2004. augusztus 12-i beszélgetésre. Ebben Gy. L. telefonon érdeklődik egy H. Á., más néven Öcsi nevű személlyel H. K.-ról és V.-ről. Öcsi sok embert ismer a szerencsejáték-iparban. A beszélgetés során Gy. L. elmondja, hogy mindkét személy a D. Gy. nevű ismerőse útjába került, üzleti konkurenciává

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

váltak. Gy. L. kérte, hogy Öcsi járjon közbe D. Gy. érdekében, és szóljon a két vállalkozónak, hogy ne zavarják D. Gy. köreit. Egy másik rögzített beszélgetésből kiderül, hogy Öcsi felhívta H. K.-t, és elmondta, jobb, ha visszavonul, mert zavarja D. Gy. köreit. H. K. így is tett. V.-nek azonban nem szólt, és azon a szeptemberi éjszakán elrabolták V.-t és családját.

A nyilvántartások további ellenőrzésekor állapították meg, hogy Gy. L. ellen a Pest Megyei Rendőr-főkapitányságon zsarolás miatt folyik eljárás, ebben a bűntársa egy Sz. Á. nevű személy. Több nyilvántartás adata támasztotta alá, hogy Gy. L. bűntársa általában Sz. Á. volt.

Beszerezték a két személy híváslistáját is a bűncselekmény idejére. Ezek szerint mindketten hívásokat bonyolítottak le a bűncselekmény napján, de a bűncselekményt megelőző órákban és egész éjjel egyik telefonon sem volt forgalom. A híváslistákról készült elemzés szerint „*a híváslisták alátámasztják, hogy a két személy hajthatta végre a büntettet, mivel konspirációs célból szándékosan kikapcsolták telefonjaikat a büntett idejére*”.

Az előbbiek alapján a nyomozás vezetői arra jutottak, hogy a két ember, vagyis Gy. L. és Sz. Á. hajtotta végre az emberrablást, ezért 2005. augusztus 8-án, majdnem egy évvel a büntett után, intézkedtek az ügyben gyanúsítható összes személy, így D. Gy., Lord, Gy. L. és Sz. Á. elfogására, gyanúsított kihallgatására és őrizetbe vételére.

Gy. L. és főleg Sz. Á. esetében ez a döntés nem volt kellően megalapozott. A rájuk vonatkozóan rendelkezésre álló bizonyíték igen kevés volt, azok is közvetettek voltak, ez önmagában még nem lett volna kevés egy gyanúsításhoz, de ezekkel a közvetett bizonyítékokkal más bizonyítékok ellentmondásban álltak. Gy. L. bűnösségére a nyílttá tett lehallgatási anyag és a telefonja híváslistájának elemzése utalt, de egyik sem bizonyította kézzelfoghatóan, hogy részt vett a büntett elkövetésében. Sz. Á. ellen gyakorlatilag még ennyi bizonyíték sem állt rendelkezésre, csupán az a tény utalhatott rá, hogy Gy. L. bűntársa egy másik ügyben, illetve hogy a büntett idején nincs használatban a telefonja. Ráadásul több más bizonyíték az előbbi, közvetett bizonyítékokkal még ellentmondásban is állt.

Teljesen figyelmen kívül hagyták például a sértettek által adott személyleírásokat, amelyek semmiképpen nem illettek sem Gy. L.-re, sem Sz. Á.-ra.

A sértettek szerint az egyik elkövető 180 cm magas, 25–30 év közötti, erős testalkatú személy, a csuklya alól kilátszott *szőke bajusza*.

A másik elkövetőt 25–30 év körülinek írták le, kb. 190 cm magasnak, erős testalkatúnak, és különös ismertetőjeleként jelölték meg, hogy a *fogsora szabálytalan volt*.

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Figyelmen kívül hagyták azt a tény, hogy sem Gy. L., sem Sz. Á. fogso-rára nem jellemző a sértetti leírásban szereplő szabálytalanság, egyikük sem szöke, így semmiképp nem illik a két gyanúsítottra a sértetti személyleírás.

D. Gy.-t és Lordot emberrablás büntettségével mint felbujtókat, Gy. L.-t és Sz. Á.-t pedig emberrablás büntettségével mint társtetteseket gyanúsították.

D. Gy. először megtagadta a vallomástételt, a kérdésekre sem válaszolt. Másnap vallomást tett, de tagadta, hogy köze lenne a büntetthez. Elé tárták a nyílttá tett lehallgatások közül azt a leíratot, amikor is a megv.-zem kifejezést használja egy másik konkurens vállalkozóval kapcsolatban. A gyanúsított erre annyit mondott, hogy arra utalhatott, hogy V.-nek akarják eladni az általuk gyártott programokat, és állítása szerint ennek a kifejezésnek csak a nyomozó hatóság tulajdonít negatívumot, ami egy szubjektív következtetés.

Lord, Gy. L. és Sz. Á. is tett vallomást, de mindannyian szintén tagadták bűnösségüket.

A végrehajtók alibije

Ebben az ügyben a két gyanúsított, Gy. L. és Sz. Á. alibije bírt volna nagy jelentőséggel, ami megkönnyítette volna a gyanúsítottak köréből való kizárásukat.

Mivel a büntett óta eltelt egy év, így sem Gy. L., sem Sz. Á. nem tudta pontosan megmondani, hogy hol tartózkodott 2004. szeptember 20-a éjjelén. Ez ilyen hosszú idő után teljesen életszerű, így az alibi ellenőrzése sem megerősíteni, sem gyengíteni nem tudta az ellenük felhozott gyanút.

További félrevezető bizonyíték, a gyanúsítottak poligráfós vizsgálata

Gy. L.-t és Sz. Á.-t poligráfós vizsgálatnak is alávetették, ez tovább erősítette az ellenük fennálló gyanút, téves irányba sodorva a nyomozást. A vizsgálat folyamán olyan kérdéseket tettek fel az ügy kapcsán, amelyekre a választ csak az ismerheti, aki a bűncselekményt elkövette, vagy annak részleteit ismerte.

A vizsgálat során a csúcshelyetteseknek a következő kérdések szerepeltek: 1. Tudja-e ön biztosan, hogy V.-ék ablakát mivel törték be? (Itt felsorolva fejsze, baseballütő, kalapács, napernyőrúd stb. egymás után. Emlékezhettünk, napernyőrúddal törték be, így ez volt a kritikus tétel.) 2. Tudja-e

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

biztosan, hogy az emberrablók még mit vittek el? (Itt felsorolva egyebek között a karóra kritikus tételként.) 3. Tudja-e ön biztosan, hogy az emberrablók V. családját mivel vitték el? (Itt az autótípusok között az Audi volt a kritikus tétel.) 4. Tudja-e ön biztosan, hogy V. a pénzért milyen kocsival ment el? (Itt a Porsche volt a kritikus tétel.) 5. Tudja-e biztosan, hogy a V.-ék elleni bűncselekményben összesen hány személy vett részt? (Itt egytől nyolcig sorolták a lehetséges résztvevőket.)

A gyanúsítottak mindegyik kérdésre nemmel feleltek.

A pszichológus szaktanácsadó mindkét gyanúsított esetében megállapította, hogy valamennyi kritikus kérdésre megtévesztő választ adtak, és a kritikus válaszoknál mérték a legerősebb reakciókat.

Hangsúlyozni kell, az a tény, hogy a gyanúsítottak ezeknél a teszteknél megtévesztő válaszokat adtak, önmagában nem bizonyítja azt, hogy valóban ők követték el a bűntettet. Leginkább arra szolgálhat bizonyítéku, hogy a bűntett részleteit ismerhették valahonnan, amit tagadtak. A tagadás miatt a kritikus tételeknél erősebben reagáltak. Éppen ezért a poligráfos vizsgálatról készült szaktanácsadói véleményt a gyakorlatban általában mint közvetett bizonyítékot fogadják el. Ha más bizonyíték nem támasztja alá, vagy más bizonyíték ellentmond a poligráfos vizsgálat eredményének, a poligráfos vizsgálat eredménye nem értékelhető a gyanúsított terhére. Csupán arra hívja fel a figyelmet, hogy a vizsgált személy tud a bűntény részleteiről, amit tagad.

Téves következtetés egy nyomozáskor a poligráf adataira támaszkodni akkor, ha más bizonyíték ellentmond a poligráf eredményének. Itt nem a poligráfos vizsgálatok tudományos megalapozottságát vonom kétségbe, hanem az úgynevezett csúcshelyettesítésnél arról van szó, hogy valaki ismeri az adott ügy részleteit. Ez két okból lehetséges: vagy azért, mert ő követte el, abban tevőlegesen részt vett, vagy azért, mert elmondás alapján ismerte a körülményeket, és tagadja, hogy tudna a részletekről.

Ebben az ügyben végül nem sikerült tisztázni, hogy Sz. Á.-nak honnan voltak pontos ismeretei az ügy részleteiről, azt azonban sikerült tisztázni, hogy az emberrablás végrehajtásában nem vett részt. Csupán feltételezések vannak az ügyben játszott szerepét illetően, de feltételezéseknek nincs helyük a tényállás végleges tisztázásakor. (Nem zárható ki, hogy esetleg kívülről segédkezett a végrehajtásban, például figyellel, vagy a valódi tettesek helyszínre vagy helyszínről való fuvarozásával. De ugyanígy feltételezhető az is, hogy az elkövetésben nem vett részt, csupán az elkövetőket ismerte, akik utólag elmondták az események részleteit.)

Gy. L. esetében utólag sikerült megállapítani, hogy felbujtóként vett részt az ügyben, a végrehajtásban nem vállalt szerepet. Így valószínűleg a végrehajtók elmondása alapján tudott minden részletről.

Újabb fordulat, a valódi elkövetők leleplezése

A nyomozás 2005 októberében átkerült a vizsgálati, vádelőkészítő szakterülethez. Már az ügy vizsgálati szakaszának kezdetén feltűnt az ügyben dolgozó vizsgálóknak, hogy a végrehajtással meggyanúsított két személynél, Gy. L.-nél és Sz. Á.-nál ellentmondások a bizonyítékok, a sértetti személyleírások nem illenek rájuk.

A vizsgálati egység a tényállás megfelelő tisztázása érdekében részletesen felderítette Gy. L. szűkebb körét, bűnözői kapcsolatrendszerét, körülbelül hat-hét személyt, akikkel szoros bűnözői kapcsolatot tart, többször követtek el különböző bűntetteket. A poligráf eredményei alapján abból indultak ki, hogy mindenképpen Gy. L. szűkebb környezetében kell vizsgáldni, mert ő elmondásból, vagy az ügyben való részvétele miatt ismerte az ügy részleteit, így a szűkebb környezetének tagjai közt lehetnek a valódi végrehajtók is.

Sikerült két olyan személyt találni, aki megfelelt a sértetti leírásoknak. Az egyiknek (*B. L.*) szabálytalan fogsora volt, ez egybevágott a tanúvallomásokkal. A másik (*K. L.*) szintén Gy. L. szűkebb köréhez tartozott, és az egyetlen szőke ember volt ebben a körben (ez persze önmagában még nem bizonyítja, hogy ő volt az elkövető).

A két embert először tanúként hallgatták ki. Vallomásukban elmondták, hogy igen jó baráti viszonyban vannak Gy. L.-lel, és Gy. L. közvetítésével egyszer a D. Gy. nevű vállalkozó egy üzleti konfliktus rendezésére akarta felkérni őket. Tagadták, hogy erőszakos úton kellett volna megoldani ezt a konfliktust, vallomásuk szerint ez „fehér asztal” melletti tárgyalás lett volna.

A nyomozás új vezetése különleges körülmények között végrehajtandó felismerésre bemutatásra szánta el magát az eddigi gyanúsítottak, Gy. L. és Sz. Á., valamint a látókörbe kerülő újabb két személy, K. L. és B. L. részvételével.

A felismertetést a bűnügy eredeti körülményeinek megfelelően hajtották végre, vagyis a felismerésre bemutatott személyeket ugyanolyan csuklyába és ruházatba öltöztették, amiket az elkövetők viseltek. A személyfelismertetést összekötötték hangfelismertetéssel is, a résztvevőknek ugyanazokat a mondatokat kellett elismételniük, mint amiket az elkövetők mondtak.

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Minderre 2005 decemberében került sor, több mint egy évvel az események után.

Mindkét sértettnek külön-külön detektívtükör mögé állítva mutatták be a Gy. L. és Sz. Á. nevű gyanúsítottakat, három azonos testalkatú és testmagasságú személy közé állítva, illetve a látókörbe került két új személyt, B. L.-t és K. L.-t ugyanígy.

Először Sz. Á.-t állították a három indifferens személy közé, és V. feleségének, majd V.-nek mutatták meg őket. A tanúk végighallgatták az elkövetéskor hallott mondatokat. Az eredmény: egyik sértett sem választotta ki Sz. Á.-t. Vallomásukban elmondták, hogy mind a négy személynek hasonló testalkata volt, és hasonló sziluettje, de a felismerésre bemutatott személy egyikében sem ismerték fel a támadójukat.

Az előbbiekhöz hasonlóan Gy. L.-t sem választották ki az indifferens személyek közül.

A B. L.-lél és K. L.-lél végzett felismertetés más eredményt hozott.

K. L.-t a három indifferens személy közül V. kiválasztotta mint a szöke elkövetőt. A tanú szerint ennek a személynek megegyezett a hanghordozása azzal, aki őt a házában sakkban tartotta. A felismerését még azzal egészítette ki, hogy a kiválasztott személy hajszíne (ami részben kilógott a csuklya alól) megegyezik az elkövető hajszínével.

B. L.-t szintén hanghordozás, hang alapján választotta ki V. az indifferens három személy közül.

V. felesége a felismerésre bemutatáskor nem választotta ki sem K. L.-t, sem B. L.-t.

B. L. különleges fogsoráról fényképet készítettek, és tanúkihallgatás keretében mutatták be V. feleségének. Az asszony úgy nyilatkozott, hogy a bemutatott fogsor fényképe azonos azzal, amit az emberrablás éjszakáján az egyik elkövetőnél felfedezett.

Így a felismerésre bemutatás és az asszony vallomása alapján B. L.-t és K. L.-t emberrablás gyanúsítottjaként hallgatták ki.

Tárgyi és szakértői bizonyítás

Ebben az ügyben sem a tárgyi bizonyítékoknak, sem a szakértői véleményeknek nem jutott jelentősebb szerep a bizonyításnál. Mindegyik helyszín, így a gépkocsik és a sértettek háza is meglehetősen nyomszegény volt. A házban

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

rögzített lábnyomokról a szakértő megállapította, hogy azok azonosításra nem alkalmasak, akárcsak a gépkocsi ajtajáról rögzített ujjnyomtörök.

A helyszíni szemléken rögzített szagnyomok alapján először még 2005 őszén kíséreltek meg szagazonosítást végezni az akkori két végrehajtással gyanúsított Gy. L. és Sz. Á. vonatkozásában, ez azonban nem vezetett eredményre, hiszen a két személy nem vett részt a végrehajtásban. Ugyanígy kíséreltek meg szagazonosítást a két újabb gyanúsított, B. L. és K. L. vonatkozásában is 2007 elején. Ez a szagazonosítás sem vezethetett eredményre, mivel ilyen hosszú idő után a helyszínen rögzített szagminta már nem használható fel szagazonosításkor.

A helyszínen rögzített DNS-minták sem voltak alkalmasak azonosításra.

Az elkövetők kesztyűben hajtották végre a bűncselekményt, így a helyszínen azonosításra alkalmas ujj- vagy tenyéryom sem maradt.

Összegzés

Az ügyet 2007 nyarán, majdnem három év nyomozás után zárták le, vádemelési javaslattal. Az ügyészség D. Gy., Lord és Gy. L. ellen felbujtóként elkövetett emberrablás büntette, B. L. és K. L. ellen pedig társtettesként elkövetett emberrablás büntette miatt emelt vádat. Az Sz. Á. elleni büntetőeljárás pedig megszűntette.

A bíróság végül 2013. június 28-án hirdetett jogerős ítéletet az ügyben. A jogerős ítélet D. Gy.-t és Gy. L.-t önbírászkodás büntetésében mint felbujtókat, B. L.-t és K. L.-t pedig fegyveresen, kiskorú sérelmére elkövetett emberrablás büntetésében mint társtetteseket mondta ki bűnösnek.

D. Gy.-t félmillió forint pénzbüntetésre, Gy. L.-t hat hónap börtönbüntetésre, K. L.-t négy év fegyházbüntetésre és négy év közügyektől eltiltásra, míg B. L.-t három év fegyházbüntetésre és három év közügyektől eltiltásra ítélték.

Lordot az ellene emelt vád alól bizonyíték hiányában mentették fel.

Tény, hogy a nyomozás jelentősen elhúzódott, ez nem a benne résztvevők hibájára vezethető vissza. Mindenképpen óriási szakmai siker volt egy ilyen súlyú ügyben a felbujtók felderítése és azonosítása, ami sajnos hosszabb időt igényelt. A nyomozás kezdeti szakaszában csupán annyi adat állt rendelkezésre, hogy V. és családja feltehetően egy bosszú áldozata, és a cselekmény V. üzleti tevékenységével kapcsolatos. Az indíték ismert volt, ilyen indítéka azonban két embernek is volt, Cs. V.-nek és D. Gy.-nek. Két hónap telt el, mi-

HÍRES BŰNÜGYEK, TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

re Cs. V-t kizárták a lehetséges gyanúsítottak köréből, és három-négy hónap, mire a D. Gy. telefonlehallgatásakor rögzített beszélgetés mint közvetett bizonyíték rendelkezésre állt.

A nyomozáskor ekkor hibáztak, mivel az addigi tények ellentmondásait figyelmen kívül hagyva nem a megfelelő személyeket gyanúsították a büntett végrehajtásával. Hibásan értékelték a poligráf eredményét is, amely a nyomozás irányát rossz irányba vitte volna.

A vizsgálati szakaszban a tényleges végrehajtók felderítése és szerepük bizonyítása szintén szakmai siker.

Az ügy remek példa arra, hogy tárgyi bizonyítékokban és szakértők által alátámasztható tényekben szűkölködő ügyben, a közvetett bizonyítékok egymásra építésével, láncolatával hogyan lehet logikai úton a tényállást tisztázni, a gyanúsítottak szerepét bizonyítani. Egyúttal arra is remek példa, hogy közvetett bizonyítékok esetén rendkívül aprólékosan és körültekintően kell nyomozni, mert mint ez az ügy is mutatta, a nyomozás egy elhamarkodott lépéssel könnyen térhet le az objektivitás útjáról, és nem a megfelelő személyek kerülhetnek a nem megfelelő gyanúsított szerepbe.

Az ügy tanulság arra is, hogy a poligráfos vizsgálat során adott szaknácásadói vélemény jelentősen segítheti a nyomozást, de eredményét az összes bizonyíték figyelembevételével együtt kell értékelni.